

**PROJEKT PRZEBUDOWY
PŁYTY RYNKU W PARYSOWIE
(POŁUDNIOWA CZĘŚĆ RYNKU)
PARYSÓW POW. GARWOLIN WOJ. MAZOWIECKIE**

1. ADRES OBIEKTU : działki Nr geod. 1375/13, 1375/3, 1375/6, 1375/8, 1375/10, 1375/12 oraz 1375/7, 1375/9, 1375/11 i częściowo 1375/14 i 1375/4 Parysów gm.loco, powiat Garwolin, województwo mazowieckie
2. INWESTOR : Gmina Parysów

OPRACOWANIE :

mgr inż. arch. Mirosław Starczewski

**PRACOWNIA PROJEKTOWA „PROFIL”
SIEDLCE – MARZEC 2011**

SPIS ZAWARTOŚCI DOKUMENTACJI

STRONY :

1. STRONA TYTUŁOWA	1
2. SPIS ZAWARTOŚCI	2
3. OŚWIADCZENIE I ZAŚWIADCZENIA PROJEKTANTA	3-6
4. INFORMACJA DOT. BEZP. I OCHR. ZDROWIA	7-10
5. OPIS TECHNICZNY	11-26
6. MATERIAŁY ARCHIWALNE WKZ	27-34
7. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	
8. MAPA DO CELÓW PROJEKTOWYCH 1:1000	42-47
9. MAPA DO CELÓW PROJEKTOWYCH 1:500	
10.PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU 1:500	
11.PLANSZA PODSTAWOWA 1:200	
12.DETALE TECHNICZNE	68-80
13.KOSZTORYSY	81-85

Siedlce dn. 21-03-2011 r.

**Starostwo Powiatowe
w Garwolinie
Wydział Budownictwa**

O Ś W I A D C Z E N I E

Walenty Niewiadomski jako autor dokumentacji: „Projekt przebudowy płyty Rynku w Parysowie (południowa część Rynku) ” oświadcza, że dokumentacja projektowa została wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami techniczno-budowlanymi, normami polskimi z uwzględnieniem ich dostosowania do norm Unii Europejskiej oraz w stanie kompletnym z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

Informacja
dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Podstawa prawna : Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr. 120, poz. 1126)

Nazwa budowy : przebudowa południowej części płyty Rynku w Parysowie

1. Adres budowy : działki Nr geod. 1375/13, 1375/3, 1375/6, 1375/8, 1375/10, 1375/12 oraz 1375/7, 1375/9, 1375/11 i częściowo 1375/14 i 1375/4 Parysów gm. loco, powiat Garwolin, województwo mazowieckie

2. Inwestor : Gmina Parysów

OPRACOWANIE : Walenty Niewiadomski

Przedmiot opracowania : Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony
zdrowia

OPRACOWAŁ:

Marzec 2011 r.

1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych robót :

Etap I :

Do działki istnieje urządzony bezpośredni dostęp-dojazd od strony drogi publicznej.

Etap II :

W ramach zamierzenia budowlanego przewiduje się remont nawierzchni, zagospodarowanie zieleni oraz wykonanie elementów małej architektury.

2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych w granicach opracowania:
- ABCD-A

3. **Wskazanie elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi:**

Posesja ma charakter przestrzeni publicznej , budowa będzie realizowana w południowej części Rynku.

Bezpośrednie zagrożenie dla realizowanej inwestycji w strefie przyległych dróg nie będzie występowało.

Teren budowy powinien być wygradzony z tablicami budowlanymi o zakazie wstępu i grożących niebezpieczeństwach.

W rejonie projektowanego obiektu budowlanego znajduje się napowietrzna linia NN, stanowiąca zagrożenie dla operatorów maszyn budowlanych pracujących w sąsiedztwie.

4. **Wskazania dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich występowania.**

Podczas prowadzenia prac związanych z zagospodarowaniem południowej części Rynku w Parysowie przewiduje się występowanie zagrożeń wynikających z ich realizacji . Miejsca i rodzaje występowania tych zagrożeń to:

- strefa bezpośredniego zagrożenia dla ruchu komunikacyjnego – występuje,
- strefa pracy w sąsiedztwie napowietrznej linii NN : zagrożenie porażenia prądem - występuje,
- strefa prac przy robotach montażowych elementów małej architektury : zagrożenie upadkiem z wysokości, lub uderzeniem spadającego przedmiotu,

Skala zagrożeń obejmować będzie wszystkich pracowników znajdujących się w/w strefach przez cały czas pozostawania w strefie.

5. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Prace przy zagospodarowaniu południowej części Rynku w Parysowie nie należą do kategorii szczególnie niebezpiecznych, jednak przy realizacji niniejszego zadania inwestycyjnego należy spełnić wymagania wynikające z n/w rozporządzeń :

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń do robót ziemnych budowlanych i drogowych. (Dz.U. z 2001r. nr. 118, poz. 1263)
- Rozporządzenie Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń do robót drogowych i mostowych. (Dz.U. z 1977 r. nr. 7, poz. 30),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. (Dz.U. z 1997 r. nr. 129, poz. 844),
- Rozporządzenie Ministra budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń do robót budowlano-montażowych i rozbiórkowych. (Dz.U. z 1972 r. nr. 13, poz. 93),

6. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie , w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń :

Wszyscy pracownicy muszą posiadać odpowiednie szkolenia w zakresie BHP oraz właściwy stan zdrowia potwierdzony badaniami lekarskimi na właściwym stanowisku pracy, w zależności od zawodu.

- W zakresie zagrożenia potrąceniem przez pojazdy należy ściśle przestrzegać zaleceń określonych w projekcie planu bezpieczeństwa budowy. Niedopuszczalne jest rezygnowanie z ustawienia jakiegokolwiek urządzenia zabezpieczającego lub zastąpienie go innym.
- Maszyny i urządzenia pracujące na budowie powinny posiadać atesty dopuszczenia do ruchu a operatorzy stosowne szkolenie BHP.
- W zakresie zagrożenia upadkiem lub uderzeniem przez spadający przedmiot konieczne jest stosowanie środków ochrony osobistej pracownika np. kaski, rękawice ochronne itp.
- Budowa powinna być wyposażona w podręczną apteczkę pierwszej pomocy medycznej i tablicę informacyjną.

**OPIS TECHNICZNY
DO PROJEKTU PRZEBUDOWY PŁYTY RYNKU
POŁUDNIOWEJ CZĘŚCI RYNKU
W PARYSOWIE
PARYSÓW POW. GARWOLIN WOJ. MAZOWIECKIE**

1.1 DANE OGÓLNE :

TEMAT : Projekt zagospodarowania południowej części rynku w Parysowie,

ADRES OBIEKTU : działki Nr geod. 1375/13, 1375/3, 1375/6, 1375/8, 1375/10, 1375/12 oraz 1375/7, 1375/9, 1375/11, i częściowo 1375/14 i 1375/4 Parysów gm. loco, powiat Garwolin, województwo mazowieckie

INWESTOR : Gmina Parysów

OPRACOWANIE : Walenty Niewiadomski mgr inż. arch. Mirosław Starczewski

ZARYS HISTORYCZNY

Parysów założony został na gruntach wsi Sieczcz (Siezczczy). Lokacja nastąpiła na mocy przywileju Zygmunta I, wydanego 27 lutego 1538 roku dzięki staraniom właściciela osady Floriana Parysa (Radzanowskiego), kasztelana zakroczymskiego, starosty czerskiego herbu "Prawda". Nowo lokowane miasto otrzymało wówczas prawa magdeburskie i nową nazwę - Parysów, od nazwiska swego założyciela.

Początki fundacji parafii sięgają lat 1439/40, kiedy to została wzniesiona pierwsza, drewniana świątynia, a zatem sto lat przed lokacją miasteczka, (czyli jeszcze na gruntach wsi Siezczczy).

Parafię erygowano 4 października 1445r. Fundatorami byli: Jan Mąkobodzki herbu Przerowa, jego żona Mścichna i jej synowie z pierwszego małżeństwa: Sasin i Parys z Radzanowa i Siezczczy.

Osada należąca do tej pory do macierzystej parafii Garwolin została z niej wyłączona i od tego momentu zaczęła stanowić odrębny ośrodek parafialny. Pierwszy drewniany kościół użytkowany ponad wiek uległ zniszczeniu i został rozebrany. Kolejny drewniany kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i Św. Andrzeja apostoła, wybudowany został w latach 1541-1599, z fundacji założyciela miasteczka, kasztelana zakroczymskiego Floriana Parysa. W roku 1603 oprócz kościoła parafialnego znajdowała się w Parysowie także

ufundowana przez Parysa, kapliczka drewniana p.w. Św. Walentego *in situ* dawnej. Ponadto osada posiadała wówczas szkołę elementarną.

Po 1605 roku kościół wybudowany przez Floriana Parysa spłonął. Ówczesny dziedzic Parysowa, Stanisław Parys, kasztelan warszawski i starosta czerski odbudował go „z bloków sosnowych” w roku 1609. Założenie świątyni wzbogacił o dwie kaplice. Około roku 1628 dobudowano jeszcze trzecia kaplicę, p.w. św. Mikołaja z przeznaczeniem na mauzoleum rodzinny Parysów. Pochowani tu zostali Hieronim Parys (1550-1605) wojewoda warszawski i jego syn Stanisław (1578-1634) kasztelan warszawski.

Kościół parafialny w czasie najazdu szwedzkiego został złupiony. Po wojnie wnetrze wyremontowano, a zniszczone ołtarze odtworzono. Już w tym czasie w ołtarzu głównym znajdował się obraz Matki Boskiej z dzieciątkiem Jezus na ręku, który słynął licznymi łaskami i cudami.

Ostatni Parys z Parysowa - Adam, sprzedał dobra parysowskie w 1721 roku.

W pierwszej połowie XVIII wieku wzniesiony w 1609 r. kościół spłonął. Na jego miejscu w 1750 roku postawiono czwarty już w dziejach osady kościół drewniany fundacji Franciszka Bielińskiego, dziedzica osady i Marszałka Wielkiego Koronnego.

W 1868r. Ks. Kazimierz Wiśniewski wybudował na cmentarzu grzebalnym murowaną kaplicę p.w. Św. Rocha. Założona na planie prostokąta z niewielką, prostopadłościenną kruchtą na fasadzie, nakryta została dachem trójpółaciowym od frontu przesłoniętym szczytem z okulusem na osi, ujętym obeliskami.

Mimo to, że w 1869r Parysów utracił prawa miejskie osada nadal się rozwijała. W końcu XIX wieku w miasteczku odbywało się rocznie 6 jarmarków. Znajdowało się tu wówczas 118 gospodarstw. Parafia Parysów należała do Dekanatu Garwolin i liczyła 4045 dusz. Znajdowały się tu poza kościołem: szkoła elementarna oraz urząd gminy.

W początkach XX wieku Parysów (nazywany Nowo-Parysowem), liczył już 2000 mieszkańców, a w 1910 roku liczba ta wzrosła do 3943 osób.

W 1914 r. rozebrano drewniany kościół fundacji Bielińskiego, a na jego miejscu postawiono nowy, obecny kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Tym razem murowany z cegły na podmurówce z ciosów kamiennych. Neobarokowa świątynia, na planie krzyża łacińskiego z dwujęzową fasadą usytuowana została w centrum Rynku. Do dziś stanowi ona dominantę architektoniczno – przestrzenną Parysowa.

W 1921r. osada liczyła 277 domów i 3388 mieszkańców (w tym 786 Żydów). Znajdowało się tu wówczas 5 wiatraków (z czego 3 rozebrano, zaś jeden przeniesiono do Latowicza) pozostał jeden, który spłonął w trakcie działań II wojny światowej. Jego właściciel – Karol Goć w 1944 r. przeniósł zakupiony wiatrak, zbudowany prawdopodobnie ok. 1900 r., ze wsi Regut k/Celestynowa i ustawił go w miejscu spalonego, dziś przy ul. Kościuszki.

W czasie okupacji hitlerowcy utworzyli w Parysowie getto, do którego przesiedlili ok. 3500 osób, w tym 1700 miejscowych Żydów. W 1943r. wywieziono ich do Trebłinki.

W 1944r. wojska niemieckie wycofując się z Polski spaliły cały Parysów, kościół został uszkodzony. Ocalał jako jedyna budowla w mieście wraz z 1 domem. Dnia 28 lipca 1944r. Wojska radzieckie 2 Armii Pancерnej Pierwszego Frontu Białoruskiego wyzwoliły miasto.

Kalendarium

- 1444 – pierwsza pisemna wzmianka o osadzie pod nazwą Scheschcza.
- 4 października 1445 – biskup Andrzej Bniński dokonuje aktu konsekracji świątyni.
- 1448 – wzmianka o osadzie tym razem jako Syeczcz.
- 1494 – następna wzmianka, tym razem jako Syecz.
- 1523 – następnie jako Szieczicz.
- 27 lutego 1538 – na obszarze wsi Syecz, zostaje lokowane na prawie magdeburskim miasto Parysów.
- 1541-1599 – budowa nowego kościoła.
- 1605 – pożar kościoła w Parysowie
- 1609 – budowa nowego kościoła.
- 1721 – ostatni Parys z Parysowa (Adam) sprzedaje miasteczko.
- 1 poł. XVIII – pożar kościoła.
- 1750 – budowa czwartego w dziejach osady kościoła.
- 1868 – budowa kaplicy na cmentarzu grzebalnym.
- 1869 – na mocy ukazu cara Aleksandra II Parysów utracił prawa miejskie.
- koń. XIX – budowa synagogi w Parysowie.
- 1914 – rozebranie drewnianego kościoła i rozpoczęcie budowy murowanego.
- 17 IX 1939 – wkroczenie wojsk niemieckich do Parysowa.
- X 1939 - okupacyjne władze powołują Judenrat.
- XI 1941 - 27 IX 1942 – na terenie Parysowa znajdowało się getto. Stłoczono w nim około 3,500 osób.
- 16 listopada 1942 - grupy wypadowe Gwardii Ludowej z Mińska Mazowieckiego i Parysowa spaliły posterunek policji, urząd gminny i agencję pocztową.
- 1944 – wycofujące się wojska niemieckie podpalają Parysów.
- 28 lipca 1944 – do Parysowa wkraczają wojska II Armii Pancерnej frontu białoruskiego.
- 1981-1984 – przebudowanie budynku opuszczonej synagogi na Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminną Bibliotekę Publiczną.

Zabytki

- kościół parafialny z początku XX wieku
- cmentarz parafialny z przełomu VIII/XIX wieku
- kaplica cmentarna z 1868 roku
- wiatrak koźlak z końca XIX wieku
- młyn przy ul. Książęcej 3
- młyn przy ul. Franciszkańskiej
- grób gen. Michała Pełczyńskiego zm. 1833
- grób Leopolda Eysmonta zm. 1852
- grób rodziny Frelków z XIX w

Z licznych niegdyś na tym terenie zabytków techniki, jak: młyny, wiatraki, gorzelnie, kuźnie, do dnia dzisiejszego zachowało się niewiele. Zalicza się do nich wiatrak w Parysowie, młyny przy ul. Franciszkańskiej i ul. Książęcej w Parysowie, kuźnia w Choinach. Jednakże ze względu na zachowanie urządzenia i maszyny, do zabytków techniki, w pełnym słowa znaczeniu, możemy zaliczyć: wiatrak w Parysowie i młyn przy ul. Książęcej 3 w Parysowie.

Unikatowym obiektem w tej grupie zabytków, jest wiatrak koźlak w Parysowie. Został wybudowany pod koniec XIX w. w miejscowości Regut k/Celestynowa. W 1945 r. przeniesiono go na obecne miejsce. Przed nim istniał także wiatrak koźlak. Właścicielem i młynarzem obsługującym wiatrak był Kazimierz Goć, który uczył się młynarstwa u swojego dziadka. Wiatrak pracował do pocz. lat 60- tych, praktycznie do śmierci Kazimierza, spadkobiercy nie są zainteresowani jego gospodarczym wykorzystaniem.

Wiatrak obsługiwał Parysów i okoliczne (najbliższe) wioski. Prowadzono w nim przemiał ziarna na razówkę i ospe, pobierając wynagrodzenie najczęściej w formie 10% odsypu 10 kg ziarna od 100 kg oddanego do przemiału zboża, rzadziej w formie pieniężnej wg cen umownych. Każdy z klientów otrzymywał mąkę pochodzącą z przemiału oddanego przez niego zboża. Młynarz zamieszkiwał w czworobocznej zagrodzie tuż obok wiatraka, w skład której wchodził dom, obórka i stodoła.

Cmentarz:

Cmentarz parafialny w Parysowie został założony na przełomie XVIII/XIX wieku. Położony na zachodnim skraju miejscowości przy drodze do Puznówki, przy jej południowej stronie. W otoczeniu cmentarza łąki i pola uprawne. Wytyczony na planie prostokąta i wielokrotnie powiększany w kierunku zachodnim. Ogrodzony murem pełnym z dużych kamieni polnych. Brama umieszczona w ogrodzeniu od strony północnej. Skrzydła bramne metalowe osadzone na filarach wymurowanych z cegły.

Na całym terenie najstarszej części cmentarza brak jest jakichkolwiek

elementów regularnego rozplanowania. Kwatery nie są wydzielone, nagrobki sytuowane chaotycznie a dostęp do nich jest możliwy wąskimi nieregularnymi ścieżkami.

Na nowszej części cmentarza, gdzie dokonywano pochówków w okresie międzywojennym, teren podzielony jest na kwartały i występują alejki przecinające się pod kątem prostym.

Na cmentarzu znajduje się wiele interesujących nagrobków, z których można wymienić: gen. Michała Pełczyńskiego zm.1833 r., Leopolda Eysymontta zm.1852 r., rodziny Frelków zm.k.XIX w., Józefa Gawrysia zm.1908 r., ks. Władysława Wachowicza zm.1915 r., rodziny Jarzębskich zm.1918 r., Zofii Sztompki z Guziewiczów zm.1922 r.

Miejsca pamięci:

Parysów - tablica pamiątkowa ku czci poległych 11.XI.1918 r., którą zawieszono na ścianie frontowej Urzędu Gminy w Parysowie; pomnik poświęcony żołnierzom Armii Krajowej Placówki Parysów Obwodu Gołęb na placu rynkowym, przy kościele od strony wschodniej.

Łukówiec- Poschła: pomnik poświęcony żołnierzom AK zgrupowanym w tej okolicy do akcji Burza, przy drodze pomiędzy miejscowościami Łukówcem a Poschłą.

Poschła- mogiła powstańca 1963 r. w parku dworskim, przy olbrzymim dębie.

Wola Starogrodzka - pomnik upamiętniający bitwę z czasu powstania styczniowego rozegraną pomiędzy Wolą Starogrodzką a Żelazną (przy drodze); mogiła żołnierza radzieckiego z 1944 r. na skraju lasu przy granicy z gminą Siennica.

Kapliczki, figury, krzyże przydrożne:

Wznoszenie kapliczek, figur i krzyży przy drogach lub w przydomowych ogródkach jest zwyczajem bardzo starym i szeroko praktykowanym. Na terenie gminy Parysów spotykamy różnorodne obiekty w tej grupie zabytków.

Do okazalszych obiektów małej architektury sakralnej, należą kapliczki domkowe, tj. posiadające małe wnętrza, w których może zmieścić się kilka osób. Tego typu kapliczki znajdują się w Kozłowie, Starowoli, Stodzewie, datowane na wiek XIX, pocz. XX i lata 30-te naszego stulecia. Wśród nich wyróżnia się bogatym programem architektonicznym kapliczka z Kozłowa, z charakterystycznymi ceglanymi narożnikami i częściowo tynkowanymi partiami

ścian oraz dekoracyjnym, podokapowym gzymsem kostkowym.

Powszechnie na terenie gminy występują skromniejsze kapliczki w postaci słupów bądź filarów na rzucie kwadratu lub prostokąta, z małą wnęką w której umieszcza się rzeźbę lub obraz z przedstawieniem postaci boskiej lub świętego. Kapliczki te często zdobione są szczycikami, gzymсами, płycinami o różnych formach i nakrywane daszkami lub tylko wieńczone wykutymi z metalu krzyżami. Kapliczki takie spotykamy m.in. w Parysowie, oraz Woli Starogrodzkiej.

Zdecydowanie najczęściej spotyka się krzyże przydrożne wykonywane z różnych materiałów. Wśród nich wyróżnia się monumentalny, granitowy krzyż ustawiony w Choinach w latach 20-tych naszego stulecia.

Kapliczki, figury i krzyże przydrożne z reguły ogradzane dekoracyjnymi płotkami oraz obsadzone roślinnością średnią i wysoką, nie tylko identyfikują mieszkańców pod względem wyznaniowym ale stanowią też malowniczy akcent w miejscowym krajobrazie.

Podziały administracyjne:

Teren obecnej Gminy Parysów od początku istnienia państwa polskiego wchodził w jego skład jako skrawek Mazowsza. Wraz z ukształtowaniem się około połowy XVI w. podziału administracyjnego Mazowsza na ziemie i powiaty, obszar Gminy Parysów znalazł się w województwie mazowieckim, ziemi i powiecie czerskim. Wschodnia część ziemi czerskiej, na którym położony był teren Gminy nazywana była w języku potocznym Polesiem, ponieważ jak podaje Święcicki po wykarczowaniu lasów cały ten niewielki obszar zaczęto uprawiać.

Pierwotnie wieś nazywała się *Siećcza*, nazwa ta pojawia się w zapisach z XV i XVI wieku jako *Scheschcza* (1444), *Syeczcza* (1448), *Syecza* (1494), *Szieczicza* (1523). Pierwotna nazwa najprawdopodobniej brzmiała *Siedźcza*, i uległa przekształceniu w *Siećcza*. Przy słuszności jakiej hipotezy, nazwa pochodziłaby od nazwy osobowej *Siadek*. Dzięki staraniom Floriana Parysa, kasztelana zakroczymskiego, miejscowość w 1538 otrzymała prawa miejskie na prawie magdeburskim. Od osoby założyciela pochodzi obecna nazwa. W 1869 roku miejscowość straciła prawa miejskie. W XIX wieku miejscowość była przejściowo siedzibą gminy Pszonka.

W 1795 r, po powstaniu kościuszkowskim, wraz z częścią ziemi województwa mazowieckiego, teren Gminy Parysów znalazł się w zaborze austriackim. Został wówczas po raz pierwszy oderwany od Mazowsza i związany administracyjnie ze wschodnimi regionami kraju. Z terenów

wbijających się klinem pomiędzy terytorium pruskie i rosyjskie (na wschód od Wisły i południe od Bugu) utworzono prowincję pod nazwą Nowa Galicja, zwaną też Galicją Zachodnią, ze stolicą w Krakowie. Parysów przynależał w tym czasie do okręgu Wiązowa wymienionej prowincji.

W 1803 r. władze austriackie w miejsce 12 okręgów utworzyły 6 cyrkułów. Skutkiem tego podziału przestał istnieć okręg w Wiązownie a jego obszar został włączony do cyrkułu siedleckiego. Teren Gminy znalazł się w okręgu garwolińskim cyrkułu siedleckiego. Taki podział administracyjny przetrwał tylko do 1809 r.

Po przyłączeniu do Księstwa 14 października 180 r. sześciu cyrkułów Galicji Zachodniej wraz z cyrkułem siedleckim, na ziemiach tych wprowadzono podział na departamenty i powiaty wzorem podziału administracyjnego obowiązującego w Księstwie Warszawskim. Utworzono departament siedlecki a w nim powiat garwoliński, który objął obszar dzisiejszej Gminy Parysów.

Po upadku Księstwa Warszawskiego Warszawskiego przejściowym okresie okupacji rosyjskiej, trwającej do czerwca 1815 r., Mazowsze znalazło się w obrębie autonomicznego Królestwa Polskiego. Wprowadzono nowy podział administracyjny kraju polegający na likwidacji znacznej ilości jednostek administracyjnych niższego stopnia. Wprowadzono podział na województwa, które były odpowiednikiem departamentów z czasów Księstwa Warszawskiego. Teren Gminy Parysów wszedł w skład województwa podlaskiego, w dużej mierze pokrywającego się z granicami dawnego departamentu siedleckiego, stanowiąc część obwodu łukowskiego.

Po upadku powstania listopadowego, Rosja carska stara się likwidować odrębność Królestwa wprowadzając wzorowane na swoich strukturach podziały administracyjne. Ukazem z 7 marca 1837 roku województwa przemianowane zostały na gubernie. W 1842 r. przemianowano obwody na powiaty, powiaty zaś na okręgi. Następną zmianą administracyjną była likwidacja z dniem 1 stycznia 1845 r. guberni podlaskiej i włączenie jej do guberni lubelskiej. Obszar Gminy Parysów znalazł się w guberni lubelskiej, powiecie łukowskim, okręgu garwolińskim.

Po upadku powstania styczniowego zlikwidowana została autonomia Królestwa Polskiego. Z wydarzeniem tym związana się nowa reforma administracyjna z 31 grudnia 1866 r., na mocy której wprowadzono nowy podział Królestwa. Utworzono 10 nowych guberni, m.in. z ziem wchodzących w skład dawnej guberni lubelskiej utworzono gubernię siedlecką. Jednym z jej 9 powiatów był powiat garwoliński, obejmujący gminę Parysów. Taki podział administracyjny przetrwał do I wojny światowej. W 1915 r. teren gminy Parysów znalazł się pod okupacją niemiecką i został włączony do

generalgubernatorstwa warszawskiego.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r. powiat garwoliński obejmujący teren Gminy Parysów, mocą ustawy z dnia 21 marca 1919 r. wszedł w skład województwa lubelskiego, utworzonego z byłej guberni siedleckiej lubelskiej. W 1939 r. powiat garwoliński z terenem Gminy Parysów, został włączony do województwa warszawskiego.

W okresie okupacji hitlerowskiej Parysów znalazł się w granicach Generalnego Gubernatorstwa w dystrykcie warszawskim.

Od czasu odzyskania niepodległości, do 1975 r., teren Gminy Parysów, należał ponownie jak w okresie II Rzeczypospolitej, do województwa warszawskiego, powiatu garwolińskiego.

Od 1975 r. po wprowadzeniu zmian w strukturze administracyjnej kraju i likwidacji powiatów, gmina Parysów znalazła się w granicach województwa siedleckiego.

Po reformie administracyjnej kraju wprowadzonej 1 stycznia 1999 r., likwidującej część województw i wprowadzającej powiaty, gmina Parysów weszła w skład powiatu garwolińskiego w województwie mazowieckim.

Dziś Parysów jest stolicą gminy i parafii dekanatu garwolińskiego diecezji siedleckiej.

Na terenie parafii w Parysowie znajdują się dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków stanowiące własność parafii, tj. **kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP** i **kaplica cmentarna p.w. Św. Rocha**. Interesującą budowlą sakralną jest kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Parysowie. Wzniesiony z cegły w latach 1904 - 1926 według projektu arch. Zygmunta Zdańskiego, uzupełnionego przez arch. Stefana Szyllera, w miejsce kolejnego kościoła z 1750 r., rozebranego w 1914 r. Obecny kościół reprezentuje styl neobarokowy. Jest to kościół murowany, obustronnie tynkowany. Założony na planie krzyża łacińskiego, zwrócony prezbiterium w kierunku północnym. Wybudowany w typie bazyliki trójnawowej z płytkim transeptem, prosto zakończonym prezbiterium, dwoma aneksami po bokach prezbiterium oraz dość wertykalną dwuwieżową fasadą.

Warunki geograficzno-topograficzne:

Gmina Parysów, położona jest w północnej części powiatu garwolińskiego. Od południowego wschodu graniczy z nią gmina Borowie, od południa gmina Garwolin, od zachodu gmina Pilawa, od północy gmina Siennica, od północnego wschodu gmina Latowicz.

W podziale fizyczno geograficznym kraju, gmina Parysów należy do podprovincji Nizin Środkowomazowieckich oraz mniejszej jednostki w randze makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej, obejmującej Równinę Garwolińską, na której leży cały obszar gminy.

Teren gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Świder, przepływającej po granicy gminy od strony północno wschodniej. Rzeka Świder, zaliczana do najczystszych w regionie, tworzy malowniczą dolinę o wielkich walorach turystyczno wypoczynkowych. Występują tu gleby średniourodzajne i piaszczyste. Nie występują bardziej wartościowe bogactwa mineralne. Pod względem rzeźby terenu, obszar gminy jest lekko pofałdowany. Tereny najniżej położone, osiągające wysokość ok. 135 m npm, znajdują się na północny wschód od Starowoli, natomiast teren najwyżej położony w okolicy miejscowości Poschła, wznosi się na prawie 170 m npm.

Miejscowość gminna Parysów, położona jest na skrzyżowaniu dwóch drogowych szlaków komunikacyjnych, komunikacyjnych: z Żelechowa do Siennicy, oraz z Puznówki (położonej na trasie Warszawa Lublin) do Stoczka Łukowskiego. Odległość z Parysowa do Warszawy wynosi 68 km, do Siedlec 63 km, do Garwolina 12 km.

ANALIZA ZABUDOWY I KRAJOBRAZU KONSERWATORSKIEGO

Zabudowa przyrynkowa

Rynek w Parysowie ma kształt wydłużonego prostokąta, z nieregularnie ukształtowanym północno-zachodnim narożnikiem i niesymetrycznie rozplanowanymi wlotami przyległych ulic.

Obecna zabudowa przyrynkowa nie ma jednolitego kształtu architektonicznego. Składa się z typowych budynków jedno i dwukondygnacyjnych, powstałych w okresie międzywojennym, z parterowych domów /a raczej ich fragmentów włączonych w ciąg zabudowy/, z budynków nowych, powstałych po drugiej wojnie światowej, zwykle dwukondygnacyjnych. Budynki są murowane, jedno- lub dwukondygnacyjne, nie przekroczony zatem został określony gabaryt. W zabudowie przyrynkowej - oprócz budynku zabytkowego dawnej synagogo (obecnie GOK) - nie zauważono żadnego obiektu zasługującego na zainteresowanie konserwatorskie, ani jednego budynku wyróżniającego się choćby drobnym detalem pośród innych. Dwukondygnacyjne kamieniczki o dachach dwuspadowych, krytych blachą, o zwartych, prostych bryłach mają elewacje gładkie, bez ozdób, ich jedynym urozmaicheniem są profilowane gzymsy koronujące. Również gładkie elewacje mają parterowe budynki

murowane. Budynki zbudowane w latach 70- i 80-tych XX w. są przedstawicielami typowej zabudowy swojej epoki. Ogólnie biorąc zabudowa przyrynkowa nie ma większych wartości zabytkowych, estetycznych, historycznych czy stylowych. Nie utrzymano w Parysowie historycznie uzasadnionego, regularnego rozplanowania zabudowy przyrynkowej. Obecnie sprawia ona wrażenie przypadkowości.

Dla zwiedzających Parysów niewątpliwą wartość ma układ przestrzenny dawnego miasteczka, który stanowi Jego największą wartość zabytkową. Rozległy rynek z wartościowym budynkiem zabytkowego kościoła mógłby przy odpowiedniej adaptacji stać się wyjątkowo atrakcyjnym miejscem. Niestety zabudowa w pierzejach rynku podobnie jak cała zabudowa Parysowa jest nieciekawa. Jeśli chodzi o pierzeje rynku, to zatarta została jej pierwotna koncepcja, korzeniami tkwiąca w klasycyzmie początków XIX w. Zabudowa była prawdopodobnie parterowa, ujednolicona, o prostych elewacjach, co można wywnioskować z zachowanych fragmentów budynków w pierzejach. Obecnie regularność ta została zachwiana, zabudowa przyrynkowa ma cechy przypadkowości i jakkolwiek nie jest czynnikiem szpecącym, to jej walory estetyczne są niskie. Lokacyjny układ o tak dużej wartości jak w Parysowie winien otrzymać zabudowę przyrynkową uwypuklającą jego asymetrię i jednoczesną regularność. Zabudowę wzdłuż ulic tworzą domy jedno lub dwurodzinne, najczęściej jedno- lub dwukondygnacyjne, poprzedzone ogródkami, otoczone ogrodzeniami drewnianymi i metalowymi. Są to głównie budynki powstałe po 1945 r. Zachowały się nieliczne stare domy drewniane i te należy objąć ochroną konserwatorską.

Pozytywnym zjawiskiem jest brak w Parysowie zabudowy wielorodzinnej, tzw. bloków wielkopłytowych, które absolutnie nie zgadzałyby się z charakterem miasteczka. Tego rodzaju zabudowy nie należy w Parysowie wprowadzać.

Ulice w Parysowie, te, które tworzą układ lokacyjny, są proste, dość szerokie i czytelne. Mają nawierzchnię asfaltową. Większość z nich obsadzona jest drzewami. Uliczki peryferyjne są mniej czytelne, niektóre, jak są zwykłymi drogami polnymi. W rynku jest nawierzchnia brukowa, w dość dobrym stanie, wymaga jednak naprawy, ale nie należy jej zmieniać na asfalt.

Dawny, lokacyjny podział na działki częściowo uległ zatarciu. W obrębie układu lokacyjnego działki są bardzo wąskie, a tym samym zabudowa zwarta, miejscami występują wąskie przejścia prowadzące na tyły budynków. W dawnym układzie "wiejskim" zabudowa jest rozluźniona, działki szersze, z ogródkami i zabudowaniami gospodarczymi na zapleczu. Zabudowa na działkach jest niejednolita, trudno dopatrzyć się prawidłowości w sytuowaniu budynków gospodarczych.

W Parysowie rolę dominanty wysokościowej oraz dominanty kompozycyjnej pełni niewątpliwie budynek kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP- budynek o największych gabarytach, wartościowej architekturze, stanowiący

czynnik organizacyjny układu przestrzennego.

Zieleń w Parysowie jest skupiona głównie w rynku i wzdłuż ulic. W rynku zajmuje jego północną i wschodnią stronę oraz część centralną przed pawilonem handlowym. Istnienie skupin zieleni w tych miejscach ma po części uzasadnienie historyczne, jednakże zieleń wysoka jest niekorzystna ze względów widokowych, rozbijając też funkcję rynku jako placu publicznego. Należałoby zmniejszyć ich powierzchnię, zmniejszyć ilość zieleni wysokiej, pozostawiając przede wszystkim powierzchnie trawiaste wokół budynku świątyni, który wówczas byłby odpowiednio wyeksponowany.

Rozwój ruchu turystycznego jest dużą szansą dla miasta, jeśli oprócz znaczenia historycznego miejscowości weźmiemy pod uwagę nie w pełni dotychczas wykorzystane walory krajobrazowe.

Proponowane kierunki przebudowy rynku-ogólna koncepcja projektowa:

Jako ogólną zasadę przy projektowaniu przyjęto założenie, wynikające z wcześniejszych uzgodnień pomiędzy Urzędem Gminy a Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, aby terenowi Rynku przy zachowaniu właściwego mu charakteru przywrócić historyczną rangę centralnego placu jako głównej przestrzeni publicznej z dominantą architektoniczną w postaci kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP.

Projektuje się zagospodarowanie centrum rynku w formie regularnego placu pomiędzy placem kościelnym a terenem otaczającym obiekty usługowo-handlowe. Można to uzyskać poprzez właściwą aranżację nawierzchni płyty rynku. Proponuje się zastosować geometryczny podział płyty rynku na regularne kwatery. Podstawowy moduł nawierzchni stanowi kwadrat 3.0 x 3.0 m. nawierzchni brukowej (istniejący bruk „przełożony” i wyrównany, lub alternatywnie z kostki granitowej lub bazaltowej) obwiedzionej opaską z płyt granitowych 50 x 50 cm. Teren ten musi mieć wyraźnie oddzieloną strefę pieszą od strefy pieszo-jezdnej i jezdnej (stylowe słupki uliczne). W pobliżu budynków zostaną postawione stylizowane ławeczki oraz śmietniczki. Na obrzeżach kwadratowego placu zostaną zlokalizowane stylowe tablice informacyjne oraz słupki rozdzielające ruch pieszy od kołowego. Towarzyszyć będą im stylowe latarnie i śmietniczki. Od strony północnej planuje się wykonanie stylowej studni (w nawiązaniu do podobnych rozwiązań w Kazimierzu Dolnym czy Sandomierzu). W pobliżu proponuje się lokalizację sezonowego ogródka kawiarnianego ze stolikami z parasolami i drewnianym płotkiem. Na części Rynku stanowiącej zielony skwer planuje się jego zmniejszenie, uporządkowanie oraz wymianę nawierzchni rozdzielając ruch kołowy (parkingi) od ruchu pieszego. Proponuje się wykonać alejki obsadzone szpalerami krzewów o nawierzchni utwardzonej, ze stylizowanej kostki betonowej oraz kostki granitowej na podsypce z piachu i suchego cementu.

PROJEKTOWANY ZAKRES PRAC :

- 1. Projektuje się wykonanie następujących prac remontowych:
remont nawierzchni, zagospodarowanie zieleni oraz wykonanie elementów małej architektury.**

NAWIERZCHNIE –

Zakres prac: zdjęcie i zeszkładowanie istniejącego bruku, korytowanie podłoża, wykonanie podbudowy pod nawierzchnię (piasek+cement kładziony warstwami stabilizowany) wykonanie nowej nawierzchni z kostki brukowej, w ciągu jezdnym z kostki kamiennej granitowymi

Budowa chodników i alejek na skwerze:

Projektuje się wykonanie zróżnicowanych nawierzchni, w zależności od charakteru ciągów pieszych: z kostki betonowej imitujących piaskowiec z bordiurą z kostki granitowej oraz ze stylizowanej szarej kostki betonowej.

Zakres prac:

1. Ręczne wykonanie koryta na całej szerokości chodników i opasek po zdjęciu betonów i płyt betonowych na głębokość 32 cm.
2. Wykonanie podkładu cementowo-piaskowego z zagęszczeniem ręcznym i mechanicznym na grubość 15 cm po zagęszczeniu
3. Wykopanie w gruncie rowków pod obrzeża na szer. 20 cm i głębokość 20 cm
4. Wylanie betonowej ławy z oporem pod obrzeża
5. Obsadzenie obrzeży betonowych 30 x 8 cm na podsypce cementowo-piaskowej ze spoinami wypełnionymi zaprawą cementową
6. Wykonanie podsypki odcinającej cementowo-piaskowej z zagęszczeniem mechanicznym na grubość 5 cm po zagęszczeniu, wykonanej na ubitym i ustabilizowanym podkładzie.
7. Ułożenie płyt betonowych 50cm x 50 cm x 6 cm imitujących piaskowiec na podsypce cementowo-piaskowej

Wykonanie nawierzchni z kostki kamiennej (granitowej) o grubości 6 - 8 cm na podsypce cementowo-piaskowej

NAWIERZCHNIA ULICZKI W POPRZEK RYNKU -

Zakres prac: zdjęcie i wywiezienie istniejących nawierzchni, korytowanie podłoża, wykonanie podbudowy pod nawierzchnię (piasek+cement kładziony warstwami stabilizowany) Wykonanie nawierzchni z kostki kamiennej (granitowej) o grubości 8 - 10 cm na podsypce cementowo-piaskowej, z betonowymi obrzeżami.

ELEMENTY MAŁEJ ARCHITEKTURY –

Montaż stylizowanych elementów takich jak : ławki śmietniczki, tablice informacyjne, słupki, stojaki na rowery, wg kart technicznych oraz rysunków detali załączonych w części graficznej

ALTANA- ZADASZENIE –

Wykonanie stylizowanej studni z drewnianym zadaszeniem, w załącznikach graficznych propozycja projektowa.

INNE PRACE –

Pielęgnacja zieleni (wycinka kilkunastu drzew, formowanie koron pozostałych, kształtowanie powierzchni trawiastych, nasadzenia żywopłotu wzdłuż alejek). Stworzeniu właściwego charakteru i klimatu tego miejsca służyć będzie zastosowanie nawierzchni ze szlachetnych materiałów (kamień naturalny i sztuczny), zmniejszenie i ukształtowanie powierzchni trawiastych oraz wykonanie nowych nasadzeń roślinnych krzewów liściastych i iglastych jako uzupełnienia istniejącego układu kompozycyjnego, dodatkowo wzbogaconego kompozycją z bylin. Nadrzędnym założeniem przyjętym w proponowanym projekcie zagospodarowania terenu opracowania, jest pozostawienie istniejącej zieleni wysokiej, za wyjątkiem egzemplarzy drzew kwalifikujących się do usunięcia ze względów zdrowotnych oraz kolidujących z projektowanym układem komunikacyjnym.

Rozwiązania projektowe

Wyznaczono: od strony zachodniej 10 równoległych miejsc postojowych o szerokości 2.5m i długości po 5.0m. oraz jednego miejsca dla osób niepełnosprawnych 3.60 x 5.0 m., od strony wschodniej 10 równoległych miejsc postojowych o szerokości 2.5m i długości po 5.0m. oraz dwóch miejsc dla osób niepełnosprawnych 3.60 x 5.0 m

Na połączeniu miejsc parkingowych z istniejącą jezdnią zastosowano krawężnik betonowy 15x30cm wtopiony ze światłem najazdowym maksymalnie 5cm.

Projektowany krawężnik należy dostosować wysokościowo do istniejących rzędnych ulic a ubytki nawierzchni jezdni na połączeniu z zatoką postojową należy uzupełnić uszczelniając połączenie emulsją bitumiczną.

Krawężnik oddzielający miejsca postojowe od zieleńca to krawężnik betonowy 15x39cm wystający 12cm (na połączeniu z łącznikami chodnikowymi zaniżony do 2cm).

Nawierzchnie miejsc postojowych zaprojektowano o pochyleniu 2% w kierunku jezdni.

Stanowiska parkingowe wyznaczy w nawierzchni kostka granitowa o kontrastowej barwie.

Wg informacji technicznych uzyskanych od właścicieli terenu w obszarze zieleńca nie występują kolizje z urządzeniami obcymi.

Konstrukcja nawierzchni

Zastosowano następującą konstrukcję nawierzchni miejsc postojowych:

KOSTKA BETONOWA 8cm

PODSYPKA CEMENTOWO PIASKOWA 4cm

PODBUDOWA Z KRUSZYWA ŁAMANEGO 15cm

POSPÓŁKA (wymiana gruntu) 10cm

Głębokość robot ziemnych nie przekracza 30cm.

Nawierzchnię należy wykonać z kostki betonowej szarej a linie wyznaczające miejsca postojowe z kostki kolorowej

Roboty ziemne i rozbiórkowe

W celu wykonania zatok postojowych niezbędna jest rozbiórka istniejącego (zniszczonego) krawężnika wraz z opaską z płyt chodnikowych

Konstrukcja nawierzchni oraz rozwiązania wysokościowe wymagają wykonania robot ziemnych (korytowanie) na głębokość ok. 20-25cm.

Wszelkie roboty ziemne w rejonie urządzeń podziemnych i systemu korzeniowego drzew należy wykonywać ręcznie ze szczególną ostrożnością.

Korzenie drzew, które ulegną naruszeniu należy zabezpieczyć.

Nawierzchnia projektowanego ciągu jezdni projektuje się z granitowej kostki brukowej o grubości 8/10cm, na warstwie podsypki piaskowej i podbudowie ulepszonej. W celu polepszenia istniejących parametrów podłoża G3 do parametrów G1, projektuje się wykonanie dodatkowych warstw podbudowy (wymiana części podłoża) z kruszywa stabilizowanego mechanicznie oraz wzmocnienie podłoża geowłókną wzmacniającą.

Chodniki projektuje się o zróżnicowanej szerokości: 1,0m, 2,0m i 3,0m zależnie od potrzeb i możliwości terenowych.

Nawierzchnia chodników z granitowej kostki brukowej 4/6cm, na podbudowie ulepszonej. W celu polepszenia istniejących parametrów podłoża G3 do parametrów G1, projektuje się wykonanie dodatkowych warstw podbudowy (wymiana części podłoża) z kruszywa stabilizowanego mechanicznie. Na styku podbudowy z gruntem rodzimym projektuje się zastosowanie geowłókniny separacyjnej, zapobiegającej wciskaniu kruszywa podbudowy w grunt rodzimy.

Odwodnienie chodników poprzez spływ powierzchniowy w przyległe tereny zielone lub na nawierzchnie ciągu jezdni i zatok parkingowych.

Alternatywnie :

Konstrukcja nawierzchni :

Konstrukcje nawierzchni ciągu jezdni oraz zatok parkingowych przyjęto jak dla nawierzchni dróg klasy L i D w strefie zamieszkania i nawierzchni stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.

Kategoria ruchu KR1

Szerokość jezdni 6,0m

Grupa nośności podłoża G-3

Podstawowa konstrukcja nawierzchni:

- granitowa kostka brukowa 8/10cm
- Podsypka piaskowo-cementowa o grubości 3cm
- Podbudowa zasadnicza z kruszywa stabilizowanego mechanicznie o grubości 15cm,

Dodatkowe warstwy podbudowy:

- Kruszywo stabilizowane mechanicznie o grubości 30cm

Podłoże gruntowe pod warstwami podbudowy należy wzmocnić poprzez zastosowanie warstwy geowłókniny wzmacniającej o parametrach: gramatura 200g/m², wytrzymałość na rozciąganie 15kN/m, grubość 1mm, umowny wymiar porów 090 100 m.

Powyższa nawierzchnia spełnia warunek mrozoodporności.

Konstrukcje nawierzchni chodnika przyjęto jak dla chodników obciążonych tylko ruchem pieszych, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.

Szerokość chodnika 1,50m, 2,0m, 2,50m.

Podstawowa konstrukcja nawierzchni:

- granitowa kostka brukowa 4/6cm

- podbudowa zasadnicza z piasku średniego o grubości 5cm

Dodatkowe warstwy podbudowy:

- kruszywo stabilizowane mechanicznie o grubości 10cm

Warstwy podbudowy należy zabezpieczyć przed wciskaniem w grunt rodzimy za pomocą geowłókniny separacyjnej o typowych parametrach.

Roboty ziemne

Niweletę ciągu pieszo-jezdnego z zatokami parkingowymi zaprojektowano praktycznie w istniejącym poziomie terenu.

Roboty ziemne przy projektowanej inwestycji drogowej ograniczają się do wykonania koryta pod warstwy podbudowy i nawierzchni.

Podłoże pod projektowanymi podbudowami należy wzmocnić geowłókniną wzmacniającą o parametrach określonych powyżej.

Przed rozpoczęciem robót ziemnych należy rozebrać betonowe nawierzchnie istniejących utwardzeń.

Profil podłużny, spadki nawierzchni

Pochylenie podłużne i poprzeczne projektowanych dróg manewrowych, placów i stanowisk postojowych dostosowano do ukształtowania istniejącego terenu spadki podłużne niwelety drogi wewnętrznej wynoszą 5.0% i są dostosowane do pochylenia istniejącego terenu.

Przekrój konstrukcyjny

- geotechniczne warunki posadowienia

Po analizie i ocenie występujących warunków geotechnicznych istniejące podłoże pod konstrukcje dróg zakwalifikowano do kategorii nośności podłoża G3 i dla wzmocnienia i zabezpieczenia konstrukcji zaprojektowano warstwę dodatkową z gruntu – piasku stabilizowanego cementem, a dla stanowisk postojowych warstwę odcinającą z piasku.

Nawierzchnie zjazdów, dróg wewnętrznych, manewrowych parkingu zaprojektowano z kostki betonowej pełnej grubości 8cm.

W miejscu istniejącej zatoki parkingowej oraz części chodnika projektuje się wykonanie parkingu. Szerokość pasa parkingowego wynosi 4,30 m. Miejsca parkingowe o wymiarach 5,00 x 2,30 m ułożone są ukośnie do ulicy pod kątem 60°. Zaprojektowana zatoka parkingowa zawiera 15 miejsc parkingowych dla samochodów osobowych. Projektuje się wykonanie nawierzchni parkingowej z kostki betonowej wibroprasowanej

o gr. 8 cm w kolorze szarym z odcieniem pasami w kolorze grafitowym. Mieszanka kruszywa stanowiąca podbudowę powinna być rozkładana w warstwie o jednakowej grubości, takiej, aby jej ostateczna grubość po zagęszczeniu była równa grubości projektowanej. Podbudowa powinna być rozłożona w sposób zapewniający osiągnięcie wymaganych spadków i rzędnych wysokościowych. Wilgotność mieszanki kruszywa podczas zagęszczania powinna odpowiadać wilgotności optymalnej określonej według próby Poctora. Podbudowa po wykonaniu, a przed ułożeniem następnej warstwy, powinna być utrzymywana w dobrym stanie.

Zatoka parkingowa zostanie odcięta od chodnika nowym krawężnikiem betonowym wibroprasowanym 15x30 na ławie betonowej. Wysokość krawężnika należy dostosować do istniejących krawężników w ciągu jezdny oraz istniejącej nawierzchni jezdni.

Projektuje się wykonanie chodnika dla pieszych o szerokości 1,0 m, .20 , 3.0 m z kostki betonowej wibroprasowanej w kolorze szarym. Nawierzchni chodnika zostanie wykonana częściowo kosztem zielenca oraz częściowo kosztem terenu obecnie wykorzystanego pod rosnący wzdłuż chodnika żywopłot. W tym celu istniejący żywopłot należy usunąć przed rozpoczęciem prac budowlanych.

Pas zieleni wzdłuż chodnika należy wyplantować a następnie obsiać zielenią. Istniejący słupek gazowy należy wyprostować.

Rozwiązania konstrukcyjne

Zaprojektowano następujące warstwy nawierzchni parkingu oraz chodnika

Zatoka parkingowa:

Kosta brukowa betonowa wibroprasowana - 8 cm

Podsypka cementowo – piaskowa 1:4 - 5 cm

Kruszywo łamane 25/63 mm stab. mech. - 15 cm

Kruszywo naturalne 0/63 mm stab. mech. - 20 cm

Chodnik:

Kostka brukowa betonowa wibroprasowana - 6 cm

Podsypka piaskowa - 3 cm

Warstwa wyrównawcza z kruszywa łamanego 0/20 mm - 15 cm

Nawierzchnię zatoki parkingowej obramowano krawężnikami betonowymi wibroprasowanymi 15 x 30 cm na ławie z betonu B15 z oporem o objętości 0,075 m³/1 mb.

Przed przystąpieniem do remontu należy sprawdzić stan techniczny istniejącego uzbrojenia kanalizacji, sanitarnej, wodociągowej i kabli elektrycznych wraz ze studzienkami. W razie usterek należy je naprawić.

Roboty rozbiórkowe

Do wyburzenia przewidziano krawężniki betonowe oraz rozebranie nawierzchni istniejącej zatoki parkingowej oraz nawierzchni istniejącego chodnika na terenie objętym zakresem robót.

Roboty ziemne

Roboty ziemne przewidziano jako korytowanie pod chodnik i zatokę postojową dla samochodów osobowych.

Roboty dodatkowe

Należy podnieść i dopasować do nowej nawierzchni wszystkie studzienki kanalizacyjne, wodociągowe.

Ponadto może zająć konieczność zabezpieczenia istniejącego uzbrojenia na żądanie właścicieli uzbrojenia.

Oznakowanie i zabezpieczenie

Na czas prowadzenia remontu wykonawca jest zobowiązany do wykonania projektu technicznego organizacji ruchu, uzgodnienia z odpowiednimi instytucjami i urzędami oraz zabezpieczenia placu budowy.

Uwagi końcowe

Firma przystępująca do wykonywania prac remontowo-budowlanych w sąsiedztwie zabytkowego obiektu wpisanego do rejestru zabytków, na terenie historycznego rynku powinna posiadać stosowne uprawnienia wydane przez właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dotyczy to także zapewnienia nadzoru archeologicznego nad prowadzeniem wszelkich prac ziemnych.

Należy bezwzględnie przestrzegać reżimu technologicznego prowadzonych robót budowlanych, a wszystkie wątpliwości występujące w toku prac oraz ewentualne korekty wynikające ze specyfiki obiektu należy konsultować z projektantem oraz przedstawicielem konserwatora zabytków nadzorującymi przebieg prac.

Ze względu na lokalizację na terenie historycznego założenia z nielicznie występującym starodrzewem, podczas prowadzenia prac budowlanych, montażowych, transportu materiałów czy ewentualnego użycia ciężkiego sprzętu należy odpowiednio zabezpieczyć pnie i korony rosnących w pobliżu drzew.

Przed rozpoczęciem robót budowlanych teren w bezpośrednim sąsiedztwie powinien zostać ogrodzony i odpowiednio oznakowany. Ponadto przed przystąpieniem do rozpoczęcia prowadzonych prac należy w uzgodnieniu z inwestorem przygotować odpowiednie miejsce do gromadzenia i składowania materiałów oraz dla zaplecza budowy.

Po wykonaniu wszystkich robót całość materiałów rozbiórkowych powinna być wywieziona, a teren uporządkowany i przywrócony do stanu pierwotnego.

Informacja dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia podczas prowadzenia prac remontowo-budowlanych na rynku w Parysowie.

Żaden z elementów zagospodarowania działki nie stwarza zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Nie ma przesłanek do wystąpienia zagrożeń występujących podczas realizacji planowanych robót budowlanych, a skalę i rodzaj zagrożeń oraz miejsca i czasu ich wystąpienia należy określić jako niewielkie.

Roboty powinny być prowadzone zgodnie z przepisami BHP, obowiązującymi przy prowadzeniu tego typu prac, a pracownicy muszą być chronieni osobistymi środkami ochrony.

Przed przystąpieniem do prowadzenia prac budowlanych należy udzielić instruktażu pracowników odnośnie bezpieczeństwa prowadzonych prac, szczególnie dotyczy to ewentualnej pracy na wysokości.

Należy zapewnić środki techniczne i organizacyjne zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Wszystkie narzędzia, materiały budowlane, instalacyjne oraz gotowe elementy małej architektury powinny posiadać wymagane atesty i odpowiadać stosownym normom technicznym.

Roboty budowlane i rzemieślnicze należy wykonywać zgodnie z zasadami sztuki budowlanej, obowiązującymi normami oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przed przystąpieniem do remontu należy zawiadomić wszystkich użytkowników uzbrojenia terenu i uzgodnić ewentualne zabezpieczenia. Wykonać projekt ograniczeń robót i ruchu oraz zabezpieczenie na czas remontu i uzgodnić z odpowiednimi organami. W rejonie uzbrojenia terenu roboty prowadzić ręcznie. Przed remontem należy sprawdzić stan techniczny i drożność istniejącej kanalizacji wraz ze studzienkami i ewentualne usterki usunąć.

Opracował :